

Иетинь – ёлдашынъ.

БАГЪЧАСАРАЙ

№ 31 (108)

ЮБИЛЕЙЛЕРИНЪИЗ ХАЙЫРЛЫ ОЛСУН!



Кечкен афта «Эбедиет» вокаль халкъ йырджылар такъымы озъ 10 йыллыгыны къайд этти. Бу себептен район Медениет эвинде тантаналы концерт олып кечти. Бундан да гъайры топлангъанлар джан-юректен ансамбльнинъ рехберини Наджие Филимонованы 60 йыллыкъ юбилеи иле хайырладылар. Мусафирлер арасында булунгъан Багъчасарай районынынъ башы Рефат Дердаров концерттен сонъ санагъа чыкъып, такъымнынъ фаалиети къырымтатар халкъ йырларыны джанландырув ве сакълав джерьянында эмиетли сильтем берге-

нини къайд этти. Акъикъатен де, Наджие оджа халкъ йырларына янъы бир нефес къоша. Наджие оджа яшларнынъ дикъкъатларыны фольклоргъа джелъп этип, оларгъа анъ-анелеримизнинъ зенгин дюньясыны ачмакъта. Солистлер бутюн дюньяда белли олгъан шан эсерлерини ве классик тюркюлерини де иджра этмектелер.

Муарририетимиз адындан «Эбедиет» ансамбльнинъ йырджыларыны ве Наджие Филимонованы юбилейлернен хайырлап, оларгъа къавий сагълыкъ ве янъы мувафакъиетлер тилеймиз!

ФОТОРЕСИМЛЕРДЕ:
концерттен левхалар.



ХАЛКЪ ЙЫРЫ

Акъшам олса джигитлер

Акъшам олса джигитлер, ай, минерлер аткъа.
Эгер джаным сав болса, ай, ич бермем джаткъа.
Айгиди сенинъ тал белинъ, ай, къамыш къолынъ.
Гульбагъчадай корюне, ай, джурьген джолынъ.
Айланды баш, кетти акъыл къалмады менде.
Теним къалды тентиреп, ай, джаным сенде.

БИР КУНЪ ДАА ЭВДЕ КЪАЛАЙЫМ... (ИКЪЕ)

Язнынъ сонъки кунълери. Авасы сыджакъ... Пек сыджакъ... Сокъакътаки адамлар кунештен сакъланмакъ ичюн кольгели ерлерге ашыкъалар. Мен исе перваз устюндеки череп ичинде оськен, мени бир кунъ сувараджакълардыр, деп умют эткен бир эв чечегим. Я не япайым? Сесим ёкъ, сув истеп оламайым. Индемейип, бу эвнинъ первазыны яраштырып турамын. Иште, энди эки афтадан берли манъа къулакъ асмайлар, сувармайлар, топрагъымны бошатмайлар. Эв бикеси агъыр хаста ята... Олюм алдында... Языкъ, чокъ языкъ. О, эр кунъ танъда туруп, пенджере огюне келе перделерни ачып, меним ве янымда тургъан чечеклернинъ алларына бакъып, сувара эди. Эгер солугъан япракъларымыз олса, къалгъанларгъа зарар кетирмесин деп, оларны узе, бизни пек сева эди. Биз де гуллеп-чечеклеп, оны къувандыра эдик.



Догъмуш агъасы Сервернен яшагъан эв бикеси Зарема апте, яшы энди етмишни ашса да пек атик, беджерикли къадын эди. Эки къарт бир-бирине ярдым этип, дестек олып, муаббет-муаббет яшай эди.

Зарема апте кечмишини, балалыгыны сыкъ-сыкъ хатырлай, торунларына икяе эте эди. Мен де – пенджерде тургъан бир чечек бу икяелерни чокъ динъледим. Озь аилесини ве балалыгыны шойле анълаткъан эди Зарема апте:

«Сюрюнден эвель алты къыз бир огълан еди балалы аилемиз Багъчасарайда яшагъанда, бабам Ибраим Якъуб, арабаджы олгъан. Анам Хатидже Якъубова эвде отуруп бала бакъкъан. Бабам тавгъа барып, одун кесип базарда саткъан, къорантамизны бойле этип кечиндирген. Онынъ ичюн де тав ёлларыны пек яхшы биле экен. 1944 сенеси январь 13 куню ат арабамизны алып, гизли тешкилятынынъ вазифесини беджермек ичюн Улакълыдан пичен алмагъа кеткен. Бабама ярдымджи олсун деп дёрт ат екильген араба ве он, он бир, яшларында учъ бала бергенлер. Бабам бу балаларны янына алып Улакълыгъа ёл алгъан. Анам оны бир даа корьмеген... Немселер Къырымдан къувулгъан сонъ девлет комиссиясы Улакълыны тешкергенде, орманда фашистлер тарафындан атып ольдюрюльген бабамны ве учъ баланынъ джесдини тапкъан. Бабамнынъ кисесини де булгъанлар. Яхшы да кисе ичинде весикъалар сакъланып къалгъан. Бундан сонъ 1944 сенеси майыс 15 куню гизли тешкилятынынъ хадимлери эвимизге келип, анама бабамнынъ атылгъаны хабарини айткъанлар ве къорантамизгъа маддий ярдым косътериледжегини ваде этекенлер. Майыс 18 куню исе бизни ватандан сюргенлер. Тренде 20 кунъ къыйналгъанмыз. Озьбекистанда меним эки къардашым кечинди. Бабасыз, эльбет, пек чекиштик».

Догърусуны айтсам, мен «дженк», «сюрюнлик», «гизли тешкилят» киби сёзлерни ве ибарелерни асыл да анъламайым. Немселер ким олгъанларыны да бильмейим. Ич бир вакыт оларны корьмедим. Джанлы бир махлюкълардыр, мен беллесем... Озьбекистан да къайда олгъанындан хабарим ёкъ. Аптечигим шу Озьбекистандаки омюрини хатырлагъанда эр даим агълай тургъан, демек, яман бир улъке экендир. Бильмейим, не айтсам – ялан. Амма Зарема апте омюринде чокъ замат чеккен, чокъ хорлукълар корьген, гъалиба.

Аслында инсанлар пек меракълы бир махлюкълары. Олар эм тышкъы къыяфетине эм де ички дюньясына коре бири-биринден пек фаркълыдыр. Дейджемиз, бири-бирине асыл да ошайлар. Аджайип, пек аджайип махлюкълардыр.

Зарема апте сонъки вакытта исе пек алсызланды. Эльбет, мен первазымда туруп, онынъ алыны коре эдим. Иляджларны ичип, тедавийленир яхшы олур деп, умют эте эдим. Пек гузель, ачыкъ юрекли, хош къадын. Афсус ки, умют къалмады. Ведалашмагъа вакыт келята...

Зарема апте мени энъ гузель одаларындан бири залнынъ первазына ерлештирген эди. Эви балабан, эки къатлы. Бу эвни иш адамы огълу Мемет онъа алып берген эди. Мемет пек ишкери адам, машаласы бар.

Девамы бар.

КЪЫРЫМТАТАРДЖА СЁЙЛЕШЕМИЗ ГОВОРИМ НА КРЫМСКОТАТАРСКОМ

- вагон-ресторан къайда? – где вагон-ресторан?
- бу станциянынъ ады недир? – как называется эта станция?
- поезд бу ерде къач дакъикъа тура? – сколько минут стоит здесь поезд?
- поезд станцияда он дакъикъа токътап тура – поезд стоит на станции 10 минут;
- поезд саат къачта келеджек? – во сколько прибывает поезд?
- риджа этем, мени Москвагъадже бармаздан бир саат эвель уятсанъыз – разбудите меня, пожалуйста, за час до прибытия в Москву;
- биз поездге етиштирамадыкъ – мы отстали от поезда;
- мен сизни чокътан берли вокзалда беклейим – я уже давно жду вас на вокзале;
- ёл арекети – уличное движение.

Саифени Гульнара ИЛЪСОВА азырлады.